

Η εξάρτηση της Ι. Μονής Κοτροτσανίου από το Άγιο Όρος

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=91851>]

Κατά το διάστημα του 18^{ου} αιώνα, η μονή Κοτροτσανίου, μαζί με τις σκήτες και τα κτήματά της, διέθρεψαν με εισοδήματα το Πρωτάτο, που διένεμε τα αποστελλόμενα ποσά σε καθεμία μονή του Αγίου Όρους ή στις ελληνικές σχολές της Ανατολής[65]. Με απλά λόγια, αυτά τα χρήματα εβοήθησαν στην ανάπτυξη του ελληνικού πνεύματος, στη διαφώτιση του ελληνικού Έθνους που, εδώ και 400 χρόνια περίπου, υπέφερε από τους Τούρκους. Αυτός ήταν ο λόγος, όπως είδαμε και στο πρώτο μέρος της εργασίας μας, για τον οποίο οι ρουμανικές ελεημοσύνες μετριάστηκαν μετά το 1821. Αυτό έγινε, όχι εξαιτίας των Ρουμάνων, αλλά των Τούρκων, οι οποίοι θεωρούσαν τα ρουμανικά μετόχια αστείρευτες πηγές εισοδημάτων, δυνάμενες να χρηματοδοτήσουν τα επαναστατικά κινήματα των Ελλήνων, που τα εθνικά τους αισθήματα διαμορφώνονταν μέσα στις ελληνικές Σχολές του Βουκουρεστίου και του Ιασίου. Ας μην ξεχνάμε, ακόμη, τις σχολές στην Κωνσταντινούπολη ή την Αθωνιάδα του Ευγενίου Βούλγαρη που, από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα έως τώρα, λειτουργεί αδιάκοπα.

Πηγή:<http://fototecaortodoxiei.ro/>

Υπήρξαν όμως και ηγούμενοι καταχραστές, που πολλές φορές δεν έστελναν στο Άγιον Όρος τα χρήματα που προέβλεπαν τα διοριστήρια έγγραφα[66]. Αυτό ήταν η αιτία που η μονή Κοτροτσανίου, κατά το τέλος του 18^{ου} αιώνα ή αρχές του επόμενου αιώνα, ήταν πνιγμένη από χρέη των ηγουμένων αυτών[67], ώστε ν'αναγκαστεί να πουλήσει, ενάντια στους κτιτορικούς όρους, κάποια ακίνητα περιουσιακά στοιχεία.

Οι όροι διορισμού κάποιου ηγουμένου ήταν ίδιοι με τους όρους του κτίτορα. Αυτοί οι όροι, όμως, δε φανερώνονταν σ'όλα τα διοριστήρια έγγραφα της Μεγάλης Σύναξης, διότι υπονοούνταν από το κτιτορικό χρυσόβουλλο. Σ'ένα αιώνα, μετά την αφιέρωση, η Κοινότητα αρχίζει να προσθέτει στα συμφωνητικά γράμματά της, για το διορισμό ηγουμένων, καινούργιους όρους, τους οποίους αυτοί έπρεπε να τηρούν. Θα αναφέρουμε αυτούς τους όρους από το συμφωνητικό γράμμα της Μεγάλης Σύναξης για το διορισμό του Σεραφείμ Βατοπαιδινού, ως ηγουμένου της μονής Κοτροτσανίου:

1. Θα καταβάλλει ετήσιο ενοίκιο προς την Κοινότητα 5.000 γρόσια σε δύο δόσεις, εκτός από τον πρώτο χρόνο, κατά τον οποίο, το ενοίκιο θα καταβληθεί ολόκληρο στην αρχή.
2. Θα καταβάλλει κάθε χρόνο στο Ελληνικό Σχολείο του Βουκουρεστίου 550 γρόσια.
3. Θα δαπανά κάθε χρόνο για τη συντήρηση της μονής έως 150 γρόσια, ενώ τα τυχόν περισσότερα έξοδα για τον ίδιο σκοπό, πρέπει να εγκρίνονται, πρώτα από τους προεστώτες των μονών Ιβήρων και Γρηγορίου.
4. Θα καταβάλλει στους δύο εξάρχους του Άγιου Όρους στο Βουκουρέστι από 100 γρόσια στον καθένα.
5. Θα καταβάλλει 200 γρόσια για τα έξοδα εγκαταστάσής του, ενώ το τυχόν επιπλέον ποσό θα καλυφθεί από την Κοινότητα.
6. Οι εξάρχαι θα του παραδώσουν την 1^η Απριλίου τη μονή Βαλένι, στην οποία ο ίδιος θα διορίσει έναν ηγούμενο, το χάνι “Σερμπανβόδα”, καθώς και την κινητή και ακίνητη περιουσία της μονής Κοτροτσανίου.
7. Μετά το τέλος της ηγουμενίας του, οφείλει να παραδώσει την κινητή και ακίνητη περιουσία, τα ζώα και το χρέος της μονής, όπως τα είχε παραλάβει. Αν τυχόν προσθέσει νέο χρέος, οφείλει να το εξοφλήσει ο ίδιος ή η μονή Βατοπαιδίου, ως εγγυήτριά του[68].

Η διαδικασία ζητούσε τα εξής: να πληροφορηθεί ο ηγεμόνας για την εκλογή νέου ηγουμένου, να στείλει η Μεγάλη Σύναξη τα συστατικά γράμματα προς το μητροπολίτη Ουγγροβλαχίας και επίσης γράμμα προς τον ηγούμενο προκειμένου να παραιτηθεί. Ύστερα, ο νέος ηγούμενος έπρεπε να καταρτίσει κατάστιχο παραλαβής κινητής και ακίνητης περιουσίας της μονής που είχε χρηματίσει[69].

[Συνεχίζεται]

[65] G. IONESCU, *Influența culturii....*, σ. 49, 56, 67, 84, 92. Το γεγονός πιστοποιείται από κάποια διοριστήρια έγγραφα ηγουμένων για τη μονή Κοτροτσανίου, στα οποία υπήρχε ο όρος να επιμεληθούν της ελληνικής Σχολής του

Βουκουρεστίου – ΓΑΣΠΑΡΗ, *Άρχείο Πρωτάτου....*, κωδ.3, αρ. 26, αρ. 58; κωδ. 6, αρ. 2, αρ. 9.

[66] ΓΑΣΠΑΡΗ, *Άρχείο Πρωτάτου....*, κωδ. 3, αρ. 15, σ. 47.

[67] Το χρέος της Κοινότητας έφτασε στις 25 Μαΐου 1783 στα 325.000 γρ.-ΓΑΣΠΑΡΗ, *Άρχείο Πρωτάτου....*, κωδ. 5, αρ. 6, σ. 114.

[68] ΓΑΣΠΑΡΗ, *Άρχείο Πρωτάτου....*, κωδ. 3, αρ. 26, σ. 54-55. Τα καινούργια στοιχεία του εγγράφου αυτού είναι οι όροι 2 και 4, οι οποίοι δε φαίνονται στο διοριστήριο του πρώην ηγουμένου, Ιγνατίου Ξηροποταμινού, της 1^{ης} Οκτ. 1776 (ΓΑΣΠΑΡΗ, *Άρχείο Πρωτάτου....*, αρ. 52, σ. 69). Αυτοί οι όροι εκδόθηκαν και στα επόμενα διοριστήρια του Δαβίδ Λαυριώτη (της 1^{ης} Μαΐου 1791), του Χρύσανθου Λαυριώτη (της 1^{ης} Οκτ. 1798) και του Βησσαρίωνα Λαυριώτη (της 1^{ης} Οκτ. 1803) – ο.π., κωδ. 3, αρ. 58, σ. 74; κωδ. 6, αρ. 9, σ. 127; αρ. 15, σ. 132-3.

[69] Το αρχείο του Πρωτάτου κατέχει όλα αυτά τα έγγραφα – βλ. ΓΑΣΠΑΡΗ, *Άρχείο Πρωτάτου....* . Το διοριστήριο κάποιου ηγουμένου το εξέδιδε η Μεγάλη Σύναξη, αφού η κοινοβιακή μονή του ηγουμένου εκείνου εγγυόταν γι'αυτόν. Μόνο ύστερα, η Κοινότητα γινόταν εγγυήτρια εκείνου του ηγουμένου ενώπιον του ηγεμόνα.